

# La persecució comunista als soldats catalans

**Un informe de la 132 acusa "l'organització comunista" de perseguir i d'oprimir moralment els militants d'Esquerra i d'Estat Català de la Brigada.**

**L**es diferències entre el govern de la República i el de la Generalitat foren constants durant els tres anys de guerra. La presència de nombrosos militants d'Esquerra Republicana i d'Estat Català al front d'Aragó va propiciar l'aparició de reticències entre comandants comunistes, que es van dedicar a perseguir els catalans del front que no eren del seu partit. La 132 Brigada Mixta va ser testimoni, i part afectada, de les diferències polítiques dins el bàndol republicà.

Un informe de la Brigada Mixta del dia 30 de juny de 1938 fa saber el malestar que hi havia a l'agrupació pels "atacs duríssims i les persecucions", que "mereixen la nostra observació". El document fa menció del comissari Ramon Farré, que feia "una política d'absorció i favoritisme, al mateix temps que de persecució contra els militants d'Estat Català". Farré recolza en el segon comissari de la 30 Divisió, Josep Fusimanya, també comunista. El Comissariat dels batallons de la 132 era format per dos comunistes i dos militants d'Estat Català. Aquests dos últims seran víctimes d'atacs personals, fins al punt que el comissari del quart batalló, Francesc Torrent i Ferran, és destituït i substituït per un altre comunista; aquest "seguidament inicia i fomenta una organització dins el batalló, la qual s'encarrega de perseguir i d'oprimir mo-

ralment els militants d'Esquerra i d'Estat Català. Fins i tot arriba a l'atemptat i a la desaparició dels militants d'aquests partits que no eren partícips de les convencions de 'l'organització', segons ens consta per la protesta dirigida al Comissari General pel Secretari General d'aquest partit [ERC]. Aquestes actituds entre els antifeixistes també han estat observades en els altres batallons [el primer, el segon i el tercer]".

L'informe també fa referència a l'empresonament de Torrent Fer-

Vázquez continua "la tradició dels seus antecessors"; hom fa observar també que el comissari executor de les persecucions, Antonio Vidal Laguens, l'havien ascendit a comissari de la 41 Divisió.

Més endavant, l'ex-comissari Ramon Farré va ocupar el màxim càrrec polític del XX Cos, al qual fou adscrita la Brigada d'Antoni Blàvia durant un temps. Aquesta situació fa que tornin a aparèixer atacs polítics contra els soldats militants del partit de Lluís Companys i d'Estat Català. Uns atacs que van sovintejar els darrers mesos de guerra, sobretot a partir del nomenament del comandant Núñez com a cap de la 132 Brigada Mixta en substitució d'Antoni Blàvia. Núñez era comunista i anticatalà. Vidaurrázaga ho recorda molt bé: "No ens podia veure, ni als catalans ni als valencians. A la 132 hi havia pànic perquè molts es pensaven que els passaria alguna cosa pel fet de ser catalans i s'escapaven a València sense saber si arribarien a Catalunya amb un vaixell que enllaçava València amb Palamós. Els últims dies de guerra van ser d'espant. Crec que els comunistes tenien odi a la gent que no era del seu partit".

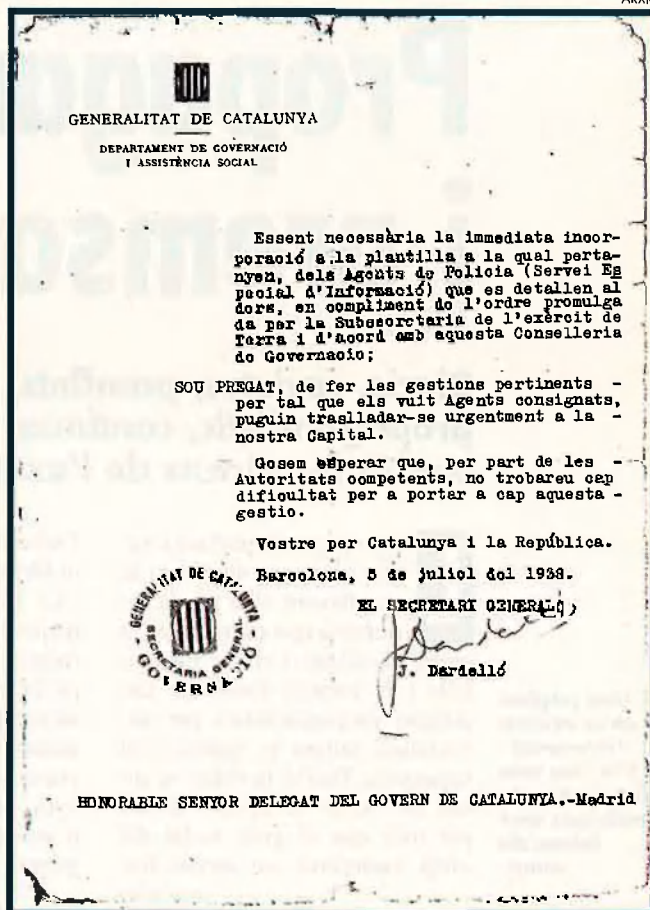
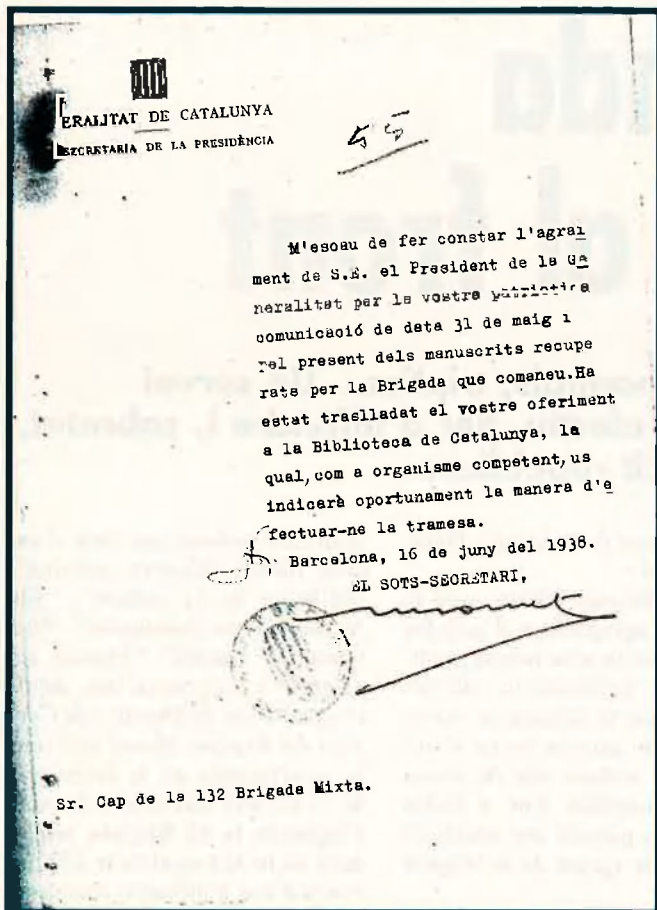
La marginació que sovint afectava la 132 Brigada Mixta serà l'origen de situacions disperses i sovint incoherents. El 2 de febrer de 1939, per exemple, *La voz de Valencia* publica a la secció "Disposiciones Oficiales"

**"Els comunistes odiaven la gent que no era del seu partit", explica l'ex-sergent de Transmissions Vidaurrázaga.**

ran per "denúncies falses", el qual més endavant fou alliberat, una volta provada la innocència de l'ex-comissari del tercer batalló. L'arribada del nou comissari, José Vázquez Vázquez, també del PC, en substitució de Farré, destinat al XXII Cos d'Exèrcit, no modifica la situació.



ARXIU



l'ordre de concessió de la Medalla de Madrid a la 32 Brigada Mixta, lligada al Partit Comunista, pel seu comportament en la defensa de les posicions de San Martín del Río el mes de març de 1938. Aquesta resistència és atribuïble a la 132 Brigada i no pas a la 32. Però és la segona que va rebre el reconeixement que realment pertanyia a la primera.

### Discrepàncies Generalitat-República

El 5 de juliol de 1938 el secretari general de la conselleria de Governació de la Generalitat de Catalunya, J. Dardalló, tramet una circular a Antoni Blàvia perquè gestioni el retorn a Barcelona de vuit agents del Cos d'Investigació i Vigilància de la Generalitat que havien estat destinats al front. Blàvia va començar a remoure la burocràcia militar per recuperar els vuit soldats a fi que poguessin rebre el permís de

trasllat a Barcelona. Així, Blàvia es posa en contacte amb la Sots-

**Les diferències entre el govern de la República i el de la Generalitat són constants tot al llarg dels tres anys de guerra.**

secretaria de l'Exèrcit de Terra, organisme legitimat per a signar les baixes dels soldats del front. La discrepància interna sorgeix quan la 101 Divisió posa impediments al desplaçament dels vuit membres, perquè es trobaven al Batalló Disciplinari de Combat número 1, on havien estat destinats pel Ministeri de Defensa

Nacional, acusats de desertors. Finalment els vuit caporals aconseguiran els passaports per poder-se traslladar a Barcelona sense cap més complicació.

Entre el material guardat per Blàvia també hem trobat una nota del Jutjat Especial d'Instrucció demanant informació sobre una colla d'oficials de la 132 Brigada per motius que desconeixem. Es tracta del tinent Joan Bosch Carreras i dels delegats polítics Miquel Vidal Blasco, Antoni Cunyat Cucurella i Josep Boldú Segarra, del 527 batalló, tots quatre sancionats amb la deposició dels càrrecs. La missiva afegeix: "Igualment, espero que m'enviareu, amb tota la urgència possible, una relació nominal del personal de Caps, Oficials i Sergents de la Brigada del vostre Comandament, fent-hi constar, a partir del de Sergent, els càrrecs obtinguts per cada un d'ells; data de concessió dels càrrecs; autoritzat que els els atorgà; motius dels ascensos..."

**A l'esquerra, carta framesa per la Generalitat de Catalunya a Antoni Blàvia agraint la troballa d'uns manuscrits històrics. Dalt, ordre del secretari general de la Generalitat, J. Dardalló, sol·licitant la incorporació de vuit agents del servei general d'informació destinats al front, amb data de juliol de 1938.**